

Visie en uitgangspunten van *Ecolonie*

Samenvatting van de visie in enkele concrete uitgangspunten. De uitgebreide beschrijving van de visie zelf staat na deze samenvatting.

- * Wij, de bewoners, beschouwen Ecolonie als een organisme, een op natuurlijke wijze zich ontwikkelend sociaal verband van mensen en hun diverse activiteiten met een gemeenschappelijke visie als basis;
- * We weten ons geïnspireerd door een realistisch, organisch, spiritueel, utopisch mens- en wereldbeeld. Met het hoofd in de wolken en beide benen op de grond.
- * Met de diversiteit aan werkvormen die we op Ecolonie laten ontstaan, willen we onze visie dat het leven ondeelbaar is, dat het in de kern als eenheid gezien kan worden, tot uitdrukking brengen (eenheidsbeginsel);
- * De visie kan ook bondig samengevat worden met de vraag: 'Hoe vindt de mens zijn veelzijdigheid en dus zichzelf terug'?
- * Voor ons is spiritualiteit niet een verheven zaak, maar de inspiratiebron voor het concrete handelen. Uit onze daden (werkvormen) moet blijken wat ons inspireert;
- * Werken met aandacht en discipline is voor ons enerzijds een middel om het/een doel te bereiken, onze gewenste creaties te realiseren, anderzijds een doel op zichzelf, omdat in die scheppende activiteit - het werken - de ziel, zaligheid en creativiteit (liefde) besloten ligt. waardoor we gevormd worden;
- * We hechten grote waarde aan de eigen verantwoordelijkheid en de ontwikkeling van de eigen individualiteit, die in ons geval ten dienste staan aan de ontwikkeling van het organisme Ecolonie, wetend dat de bouwmeester het 'levende werkende Midden' of anders benoemd de Kosmische Moeder, de Baarmoeder, De Leegte van de Leegte is, waar alles uit voortkomt en naar terug gaat;
- * Verwacht wordt dat deze daad van dienstbaarheid ten opzichte van Ecolonie tot uitdrukking komt in een verbindende afspraak (commitment) voor langere tijd wanneer men vaste bewoner of permanente participant wil zijn. Het kan betekenen dat ten behoeve van deze keuze betrokkene een 'sprong' moet maken, vanuit een bewustzijn waar de zelfontplooiingsmythe, cq de ik-gerichtheid, dominant aanwezig is, naar een nieuw zijnsgebied (met zijn eigen waarden en normen), waar niet de vraag gesteld wordt, of je er iets mee opschiet of ervan groeit.
- * De ontwikkeling van Ecolonie willen we plaatsen in de totale ontwikkeling van een kosmologie, die geïnspireerd is op een organische en de daarachter liggende spirituele utopische zienswijze.
- * Voor ons krijgt het begrip ecologie vooral zijn betekenis in de beschrijving van het begrip EcoZeN. Ze is zowel geworteld in liefde voor thuis, als de bereidheid je leven, je persoonlijkheid en je waarden te laten bepalen en vormen door de plek waar je woont. Een dergelijke ecologie bekommert zich niet alleen om de natuurlijke wereld, maar ook om de plek die wij in de menselijke omgeving hebben. Ze heeft zowel te maken met zingeving en emotie als met de bescherming van de natuur;
- * De bewoners van Ecolonie erkennen de dieperliggende, transcendente gemeenschappelijke waarde in alles (sommigen noemen dit de goddelijkheid) en werken samen, omdat ze vinden dat een werkvorm (in deze de vereniging Ecolonie), gebaseerd op een gemeenschappelijke visie, groter is dan de som van de delen ervan. Zij ervaren het organisme Ecolonie dan ook als bezielde
- * Ecolonie is een dynamisch en levend organisme en geen instituut, dat zoals alle levende organismen, een voortdurend veranderings- en groeiproces doormaakt.

- * We beschouwen het organisme Ecolonie als een vruchtbare voedingsbodem voor ieder mens afzonderlijk, om tot een geïntegreerd bewustzijn te komen.
- * De vormen die op Ecolonie ontstaan zijn dan ook in die zin een afspiegeling van dit bewustzijn.
- * Wat er ook gemaakt of gedaan wordt, belangrijk daarbij is het bewustzijn en met name de kwaliteit van het bewustzijn. De vorm is enerzijds belangrijk als eindresultaat van een scheppende activiteit, anderzijds biedt de vorm een structuur waarin het bewustzijn zich kan ontwikkelen en zich kan leren uitdrukken.
- * Op Ecolonie leren wij onszelf aan de basis van ons wezen te werken, en beschouwen dit dan ook als een prachtige oefenplek. We hebben geen behoefte aan vleugels, terwijl we onze voeten nog niet eens hebben leren kennen.
- * De bewoners van Ecolonie zijn zich bewust van het feit dat het zonder dynamische kwaliteit het organisme niet kan groeien en zonder statische kwaliteit niet kan blijven bestaan.
- * Ecolonie beschouwen we als een ontmoetingsplaats waar er een sterke herkenning en betrokkenheid is bij de bewoners voor de mystiek; mystiek wordt daarbij opgevat als een fenomeen dat niet passief en theoretisch is, maar actief en praktisch. In deze opvatting van mystiek gaat het om een organisch levensproces, waarbij het hele Zelf van de mens is betrokken. We ervaren daarbij dat deze betrokkenheid uitdaagt om ons gedragspatroon drastisch te veranderen.
- * Als bewoners van Ecolonie willen we een plek creëren waar wij op onze wijze, vanuit onze visie kunnen leven. Die verantwoordelijkheid nemen we. Dat willen we graag uitleggen, en eventuele belangstellenden daar deelgenoot van maken, waarbij we niet de pretentie hebben het beter te doen dan anderen.
- * We denken dat als het woord daad wordt het doel is bereikt, want in die beweging vindt er transmutatie plaats. Dat is de scheppende energie die kracht heeft en alles doordringt.
- * We zien een gezonde economische basis als een belangrijke voorwaarde om onze wensen te realiseren. Geld wordt gezien als energie, en om redenen van onvoorwaardelijke beschikbaarstelling wordt geld – indien mogelijk - niet geleend als daar rente over betaald moet worden.

Onze visie vatten we samen in drie hoofdthema's:

spiritualiteit (mystiek), creativiteit (kunst) en natuur (duurzaamheidsdenken).

Deze thema's zijn de basis voor verschillende werkvormen (projecten) zoals we die nu kennen: de groententuin, de kruidentuin, het gastenverblijf, het kunstatelier, de winkel, het bereiden van voedsel (de keuken, de bakkerij, de inmakerij, de kaasmakerij) de boerderij, renovatie en nieuwbouw, terreinbeheer, Oikos (o.a. oliën / remedies, webshop), imkerij, het Eigentijds Festival, het Eigentijds Zomercollege (workshops en cursussen) en de coördinatie (o.a. publiciteit, programmering, werkverdeling).

Nieuwe werkvormen zijn mogelijk, mits deze aansluiten bij deze hoofdthema's en deze gedragen worden door bewoners en permanente participanten.

Visie

Voorwoord

Er zijn twee werkelijkheden als je het hebt over Ecolonie: de tastbare werkelijkheid wanneer je Ecolonie bezoekt en daar de mensen ontmoet en de gebouwen, de tuinen, de boerderij, het gastenverblijf aantreft. Daarnaast is er de andere onzichtbare werkelijkheid op papier, het verhaal 'erachter'. Dat verhaal, dat gaat over onze visie, haar juridische structuur, haar geschiedenis en de ideeën over toekomstige ontwikkelingen, over de plaats en functie van Ecolonie in een snel veranderende, complexe wereld.

In 1989 werd Ecolonie opgericht als vereniging / association, en die vereniging is het nog steeds. Deze juridische vorm is de kern, het geraamte zou je kunnen zeggen.

Dit geraamte (de statische Kwaliteit) 'draagt' als het ware de beweging die Ecolonie vooral is, de zogenaamde Dynamische Kwaliteit. Een beweging van komende en gaande mensen met hun utopische ideeën en dagdromen. Dat zijn in de eerste plaats de bewoners en permanente en tijdelijke participanten en daarnaast de vele gasten. Sinds 1989 hebben er op Ecolonie duizenden bewoners en participanten (tijdelijk en langdurig) hun schouders onder dit unieke project gezet en bezoeken sinds 2005 ongeveer 3000 gasten per jaar Ecolonie. Die cijfers laten zien dat de doelstelling om ontmoetingsplaats te zijn volledig tot zijn recht is gekomen.

De overwegingen om het spanningsveld tussen de genoemde dynamische en statische kwaliteit bewust te hanteren zijn ontstaan op het snijpunt van twee denkwijzen, die zich op paradoxale wijze tot elkaar verhouden. Enerzijds is daar de behoefte en het inzicht om zoveel mogelijk zaken open te laten en zo weinig mogelijk afspraken e.d. vast te leggen; te luisteren naar en mee te bewegen met wat zich aandient, anderzijds is er de behoefte aan continuïteit. Dit laatste uitgangspunt vraagt om begrenzing, afbakening en om vastlegging (het geraamte), zodat niet steeds het wiel opnieuw moet worden uitgevonden.

De vragen dienen zich bij wijze spreken elke dag weer aan: hoever gaan we in het beschrijven, vastleggen en afbakenen? Staat spontaniteit, creativiteit en het grensverleggende niet haaks op voorschriften en regels? Staat het streven naar continuïteit niet haaks op de scheppend bezig zijn? Duidelijk is wel dat het één niet zonder het ander kan. Duidelijk is dat dit structurele spanningsveld onvermijdelijk is en zelfs de motor achter nieuwe ontwikkelingen. Zonder spanning immers geen beweging. Pioniers / initiatiefnemers hebben meestal meer affiniteit met de dynamische kwaliteit en willen vaak hun dadendrang niet belemmerd weten door regels, terwijl degenen die hun gedrag meer baseren op statische kwaliteit, meer zekerheden verlangen. Het één is niet beter dan het andere, het is echter aan de gemeenschap om zich bewust te zijn van dit krachtenveld en het als een levenskunst te zien om, in samenhang met de steeds veranderende omstandigheden, die balans te zoeken die recht doet aan het moment en aan de hier onder beschreven visie en de uitgangspunten.

De uitgebreide tekst hieronder heeft een filosofisch beschouwend karakter. Allereerst gaat het over een algemene visie op het mens zijn. Vervolgens komt de wisseling van het paradigma aan de orde en de noodzaak om onze levenswijze te veranderen. Daarna spitst de inhoud zich steeds verder toe naar wat specifiek is voor gemeenschappen en in het bijzonder voor Ecolonie. Bijlagen sluiten het verhaal af. Maar allereerst wordt de belangrijke vraag beantwoord: Wat is de betekenis van een visie.

Wat is een visie?

Visie is een organiserend beginsel, wat wil zeggen dat door het helder formuleren van die visie de tastbare werkelijkheid zich als het ware 'vanzelf' ontvouwt/openbaart. Dat begrip 'vanzelf' is niet passief van aard, maar actief. De mens die vanuit die (een) visie leeft wordt als het ware in een bepaalde richting geleid. Daarom zegt men ook wel dat visie een magische kwaliteit heeft. Maar er is ook een tweede reden om visie een magische kwaliteit toe te dichten: het 'innerlijk oog' van de visie kan zien wat er nog niet is, kan buiten de bestaande omstandigheden reiken en iets ontwaren dat er tevoren nooit is geweest. Het is werkelijk een verbijsterend menselijk vermogen dat boven heden en

verleden kan uitstijgen om geïnspireerd vanuit het 'onbekende' iets te ontwerpen dat tevoren niet bestond. Bovenstaande omschrijving van het begrip visie is essentieel als het geplaatst wordt in het licht van de ontwikkeling van wat wij het organisme Ecolonie noemen. De vraag is namelijk steeds opnieuw: wat willen wij (de permanente bewoners) dat de identiteit van Ecolonie zal zijn, nu, maar ook steeds verbonden met ons zien in de toekomst. Welke plaats willen we het toekennen in dat oneindige krachtenveld van de maatschappij? Voor zover wij ons al een beeld kunnen vormen van dit organisme in de toekomst. Maar vage contouren ervan kunnen ons helpen beter onze richting te bepalen. Daardoor ontstaat er als het ware een gemeenschappelijke focus en 'de wetten van manifestatie' zullen zich als het ware via de weg van de minste weerstand beter kunnen doen gelden. Juist die gemeenschappelijke focus is van groot belang om met elkaar 'bergen' te kunnen verzetten. Dat betekent dat er grote waarde toegekend wordt aan het feit dat vaste bewoners, maar ook andere direct betrokkenen zoals permanente- en tijdelijke participanten, zich zeer goed bewust dienen te zijn van het bovenstaande en in hun handelen als het kan (een ieder heeft daartoe verschillende mogelijkheden/talenten) zich in belangrijke mate laten leiden door deze inzichten. Daarvoor is o.a. verbeeldingskracht nodig, juist omdat de toekomst nog niet concreet is en vaak moeilijk onder woorden te brengen. Van hen wordt dan ook verwacht dat zij zich een voorstelling kunnen maken van wat er nog niet is. Dat ze kunnen anticiperen, vooruitgrijpen op. Dat ze willen werken en woekeren met hun mogelijkheden, hun talenten. Zoals moed, fantasie en stoutmoedigheid, gelijk de sprookjeshelden of de mythische of legendarische figuren. Dat zij, de 'bouwers' van Ecolonie, willen dagdromen over hun 'bestemmingsoord' en dit vooral radicaal, wat wil zeggen, tot het eind aan toe doorzetten. En dat is nog niet genoeg! Een dagdromer wil altijd nog meer! Om uit de roes te komen dat deze wereld, de echte werkelijke wereld is.

Juist omdat onze zienswijze (visie) gekenmerkt kan worden als een organisch / utopische, kan het niet zo zijn dat deze genoemde beelden van de toekomst nu al letterlijk in detail beschreven kunnen worden. We beseffen in dit verband na jaren van ervaring steeds meer dat het vanzelfsprekende (en dat is deze visie voor ons) nooit uitgelegd kan worden. We kunnen het hoogstens aanbieden in de vorm van het zo te leven, en het zal, zo realiseren we, vaak pas aanvaard worden als de mens zich op het (een) kruispunt van zijn leven bevindt.

'We hebben veel noten op onze zang...'

Anders gezegd: datgene wat wij hieronder verder verwoorden zijn de zichtbare noten van ons lied dat we willen zingen. Tussen de noten zit ruimte, de stilte, misschien nog wel belangrijker dan de noten zelf, omdat ze in belangrijke mate mee het lied bepalen.

Deze noten wachten er op om met de noten van diegenen die met ons, de bewoners, willen samenwerken tot een nieuw liefdeslied gecomponeerd te worden. Onderstaande tekst is niet altijd eenvoudig en zou de indruk kunnen wekken dat we iemand daarmee willen buitensluiten. Dat is natuurlijk niet het geval. De werkelijkheid is nu eenmaal niet eenvoudig en door 'het kleiner worden' van de wereld (de horizon verbreedt zich meer en meer) wordt dit iedere dag alleen maar duidelijker. De wederzijdse afhankelijkheid en samenhang, die er altijd al was, wordt alleen maar zichtbaar groter. En hoewel het leven op Ecolonie zelf relatief overzichtelijk is, willen we die werkelijkheid buiten ons terrein, zoals wij die zien, niet terug voeren tot enkele simplificaties.

Deze prachtige plaats in het centrum van West Europa, midden in de natuur, herbergt alle elementen (gebouwen, grond, water, schitterende natuur) om er een diversiteit aan werkvormen te ontwikkelen. Werkvormen die de visie zichtbaar en tastbaar maken. Ecolonie wil met grotere en kleinere initiatieven, die er al zijn en nog zullen komen, een netwerk vormen, met als doel uitwisseling van informatie op velerlei gebied, zowel in materiële als in geestelijke zin. Deze werkplaatsen van de toekomst zullen als inspiratiebron dienen voor al diegenen die zich oriënteren op een nieuwe manier van in de wereld staan, denkend en handelend vanuit een visie die alles omvattend is. Noem het een kosmologie. Op dit begrip komen we verderop terug.

Geschiedenis is altijd sociale geschiedenis van mensen, dieren en dingen, goden en duivels, engelen en helden. Deze geschiedenis is nooit af en afgedaan, het is geen afgesloten hoofdstuk. Angst ontstaat onder andere wanneer mensen dit vergeten en denken dat zij het zelf moeten opknappen, zonder het verleden, zonder anderen. Mensen hebben mensen nodig, ook dieren en dingen. De grootste mythologische helden, halfgoden hadden helpers nodig, anders klaarden ze het niet. Ze maakten er ook dankbaar gebruik van en hadden terecht het creatieve gevoel het zelf gedaan te hebben, omdat zij gebruik wisten te maken, zonder gêne, van de merkwaardigste helpers en helpsters. In de sprookjes, mythen en sagen - een onuitputtelijke bron voor de geschiedenis van de mens, zijn hopen en zijn wensen - wordt dit keer op keer vermeld. De mate waarin de mens in staat is hulp te geven en te ontvangen maakt zijn menselijkheid zo creatief. Mee door anderen zichzelf te kunnen worden, wederzijds bezig zijn. Het zelf scheppend (creatief) bezig zijn, ingrijpend in het gebeuren, dromen, hoop en wensen kunnen realiseren, dat is het menselijk thema waarin spiritualiteit centraal staat.

De filosoof Joseph Campbell (1904 – 1987) zegt hierover in zijn boek ‘Mythen en bewustzijn’ het volgende:

Iedereen heeft de mogelijkheid tot vervoering bij het ervaren van het leven. Men hoeft het alleen maar te herkennen. Kunst en spiritualiteit zijn de twee aanbevolen manieren om tot verlichting te komen (= die herkenning). Gewoon leven met een hart dat met gevoel openstaat voor anderen is een manier die voor ons allen is weggelegd. Iedereen heeft die mogelijkheid in zich. Als die mogelijkheid is weggestopt in een afgesloten geheugendoos, dan maak je die open door iemand te laten helpen.

Een zinvolle ontmoeting onderscheidt zich door een stoutmoedige, fantasierijke mogelijkheid om in het leven van andere mensen te treden en te leren vanuit hun gezichtspunt te kijken. En dan dat gezichtspunt in verbinding brengen met de kennis en kunde van je zelf. Zo worden de deuren tot de dromen van de mensen geopend. Deze ontmoetingskunst betekent het elkaar ruimte, liefde, betrokkenheid geven zoals het binnen een gemeenschap passend is, dat wil zeggen in orde is; voor ieder is er aandacht. Ontmoeten geschiedt direct, zonder tussenkomst, zonder middel, in strikte zin onmiddellijk. Geen middel (techniek/methode) komt daar aan te pas! Ontmoeten is de ander aanspreken, je zegt ‘jij’ tegen hem of haar. Elk middel dat je zou gebruiken is een hindernis om tot werkelijke beleving van de ander en jezelf te komen. Alleen daar waar elk middel vernietigd is, vindt de ontmoeting plaats.

Scheppend leven is steeds weer een voorstelling maken van iets wat er nog niet is, van het nog-niet-bewuste. Het is anticiperen, vooruitgrijpen op... Het is transcenderen, overschrijden. Werken en woekeren met je mogelijkheden, je begaafdheden. Stoutmoedigheid en fantasie, het is de moed die ook de sprookjeshelden of mystieke of legendarische figuren hebben. De filosoof Bloch heeft eens geschreven: “Liefde en geestdrift vormen een kruut dat nooit opraakt en dat weet welk doel het moet treffen.”

Zinvol leven is creatief scheppen van dat-wat-er-nog-niet-is

In onze visie is leven dus geen activiteit om problemen op te lossen, zoals gangbaar is in de hedendaagse gevoels-technologische-therapiecultuur. In onze visie is leven het creatief scheppen van dat-wat-er-nog-niet is. De meeste mensen zijn grootgebracht in de traditie van problemen oplossen en zijn nauwelijks met het creatieproces in aanraking gekomen. Het oplossen van problemen is een ondeugdelijke en ontoereikende manier om datgene te scheppen wat we wensen en verandert veelal nauwelijks iets aan de bestaande moeilijkheden. Die re-actieve respons verschaft een gewichtig gevoel en de ironie wil dat het een gevoel van schijnveiligheid kan geven. Stel dat je geen problemen had, waarmee moest je je dan onledig houden?

De utopische gedachten waar we eerder over schreven, die te maken hebben met echte, warme menselijkheid en betrokkenheid, die in de maatschappij nauwelijks tot gelding is gekomen, is ‘unabgegolten’. Natuurlijk, veel taboes zijn verdwenen, er is schijnbare openheid gekomen op allerlei

terreinen. Maar tegelijkertijd zijn er nieuwe taboes ontstaan en een nieuwe geslotenheid. Openheid naar elkaar toe, eerlijkheid in alle menselijke verhoudingen, het klinkt als muziek in de oren, en het is ook muziek. Maar de muzieknoden zijn helaas te vaak bevroren in de instrumenten, zoals in het verhaal bij Baron von Münchhausen, waar plotseling tot ieders verbazing, een in de hoek gezette trompet in de herberg begon te blazen, toen er warmte bij kwam.

Een kosmologie

Deze wijze van denken en handelen is niet alleen gericht op de andere mens, maar op alle aspecten van dit universum. Het sluit niets uit. Dit nieuwe zijnsgebied (nieuw is het natuurlijk niet, alleen maar in het perspectief van het bestaande paradigma), deze kosmologie of kosmische wijsheid, gaat ervan uit dat alles bezielde is. Ze verbindt alle aspecten in het universum met elkaar. Deze zogenaamde Gaia-hypothese vormt een grote stap op weg naar het herwinnen van het bewustzijn van een levende kosmos. Deze Moeder-Aarde godin (de Grote Moeder, de Leegte achter de Leegte) heeft ons inziens weer een troon (= erkenning) nodig. Pas als dit besef weer doorgedrongen is (de herkenning) tot in alle poriën van ons wezen, zullen we de aarde mogelijk weer met respect behandelen.

Inzicht in de werking van de Grote Moeder energie draagt in belangrijke mate bij tot het begrip voor de situatie waarin wij ons heden ten dage bevinden. We verwijzen in dit verband graag naar de geschriften van Han Stiekema die op internet gratis toegankelijk zijn (www.the-great-learning.com en www.healingtheplanet.info).

Van een mechanisch naar een organisch / utopisch mens- en wereldbeeld

Die verandering is niet een gemakkelijke zaak omdat we zo gebonden zijn (noem het verslaafd) aan onze (denk) gewoontes, die voortkomen uit een materialistisch, mechanistisch wereldbeeld. Deze heeft eeuwenlang de boventoon gevoerd en daarmee de basis gevormd voor 'de ideologie van de vanzelfsprekendheid', de mentale aanjager van economische groei en technologische 'voortuitgang'. Zelfs de theologen hebben in die eeuwen dit mechanistisch wereldbeeld, waarin God werd voorgesteld als de grote machinebouwer, overgenomen. Ook is in dit wereld- en mensbeeld een sterke scheiding doorgevoerd tussen lichaam en geest. Mede daardoor is de ziel, het levensprincipe, zowel uit de natuur als uit het menselijk bestaan verdwenen. Een maatschappij die totaal losgeslagen is. In plaats van leden van een gemeenschap te zijn is iedereen tegenwoordig 'op zichzelf terug geworpen.' Het is het verlies van contact met de werkelijkheid (ontaarding) in zijn meest extreme vorm, waar wij nu onder gebukt gaan. Wij zijn zo geïsoleerd geraakt dat ons lijden gedefinieerd kan worden als het afgesneden zijn van Hemel, Aarde en de Gemeenschap. Oplossing van het lijden bestaat niet uit je nog meer losmaken, wat je de meeste mensen ziet doen – vaak noodgedwongen –, maar uit het herstel van het contact met de veelzijdige werkelijkheid, waardoor weer ruimte ontstaat om een scheppend, sociaal wezen te zijn.

Veel rituelen zijn sinds de opkomst van de protestantse reformatie in Noord en West Europa verboden. Hierdoor werd in de zogenaamde christelijke landen, de natuur haar heiligheid ontnomen. Religie was voortaan bijna uitsluitend een zaak van het contact tussen de mens en God (het mannelijke, de Heer). Aan de natuurlijke wereld werd geen spirituele kracht meer toegekend. Daardoor waren er geen religieuze belemmeringen meer voor het veroveren en het exploiteren van de natuur. Het is daarom dan ook dringend noodzakelijk, als paradigmawisseling, om radicaal anders te gaan denken en een aantal vanzelfsprekende gewoontes overboord te gooien. De weg terug van theïsme (God staat buiten jezelf) naar pantheïsme (de mystieke traditie / de Ik-Gij relatie, de Grote Moeder) is daarbij een begaanbare weg; een met wezenlijke perspectieven. Deze radicale verschuiving (de terugkeer van het beeld en het besef van de Grote Moeder) is noodzakelijk, anders zal zeker de mensheid, als een belangrijke schakel tussen hemel en aarde het niet overleven.

Een belangrijke conclusie is dan ook dat de generatie van de 21e eeuw zich daarom anders moet gaan opstellen. In deze tijd van ecologische afbraak en geestelijke en economische crisis is het ontwikkelen van een nieuwe kosmologie van het grootste belang. Daarvoor is de moed en durf nodig van pioniers die voorgaan.

We vinden dit op veel plaatsen zo treffend beschreven door onder andere de voorlopers in de wetenschap en theologie, zoals de natuurkundige Rupert Sheldrake en de priester Matthew Fox. In hun tweegesprek, weergegeven onder de titel ‘Wetenschap & spiritualiteit’ (1997) – met de ondertitel: in gesprek over een nieuwe visie, zijn ook zij op zoek naar een nieuw wereldbeeld, dat zowel het hart als het hoofd aanspreekt.

De filosoof Peter Sloterdijk (‘Je moet je leven veranderen’) zegt in de NRC (2011) over die pioniers: ‘Ik zeg u de crisis zal een nieuwe elite brengen’. En in de Volkskrant (30/4/2011) citeren ze laatst genoemde als volgt: ‘Ik zie de nieuwe avant-garde al ontstaan. In de hele wereld zie je een nieuwe vorm van reflectie. Er ontstaat een nieuwe generatie die haar leven al in dit perspectief overdenkt. Die ethische avant-garde zal men herkennen aan de eisen die zij aan zichzelf stelt en vervult. Zulke groepen bestaan nu al, als je ziet hoe jonge mensen zich engageren met Greenpeace of honderden andere niet-gouvernementele organisaties.’

De avant-garde, dat zijn de pioniers (dat schreef Kees Zoeteman al in zijn boek ‘Pioniers gevraagd’ - 1992) die de weg wijzen en anderen inwijden in een nieuw zijnsgebied. Mensen die zich bewust zijn dat alles met alles samenhangt. Die handelen vanuit liefde en hoop en niet vanuit schuld en angst. Zij die, ongeacht hun leeftijd, met een andere kijk op de werkelijkheid handelen. Het zijn de medicijnmannen en -vrouwen van de 21ste eeuw.

De eerder genoemde Han Stiekema schrijft in zijn essay ‘de Zijnsrevolutie’ hierover: “Nadat je je van je “negativiteit” bewust geworden bent en deze accepteert, toelaat en verwerkt, dus een manier gevonden hebt om er zinvol mee om te gaan, kun je deze aanvullend in dienst stellen van het Zijn. In plaats van dat je – zoals vroeger – aandacht voor je (kleine) zelf opeist: je eigen narcistische behoeften – kun je met dezelfde ‘neiging’ mensen aantrekken voor de zaak van het Zijn. Met alles wat je Bent en hebt jezelf inzetten voor het Geheel, de onbaatzuchtige dienst aan het Zijn, bloei je op als nooit tevoren.”

Ook Peter Sloterdijk legt in zijn boek, gelijk Stiekema dit doet, een verbinding tussen zelf- en wereldverbetering. Tot nu toe waren dit twee gescheiden grootheden waarvan de verbinding maar moeizaam tot stand bleek te komen onder invloed van het oude paradigma.

Een nieuw zijnsgebied

Veel is daarover, in allerlei bewoordingen, geschreven. Hier volgen, in samenvattende zin, enkele opvallende kenmerken. Er is een tijd geweest dat iedereen dacht dat de aarde plat was. In welke onwaarheid geloven we nu? De menselijke geest raakt gemakkelijk verstrikt in het web van de algemeen aanvaarde, vaak eenzijdige ideeën over hoe de werkelijkheid gezien moet worden. In onze huidige tijd heerst het natuurwetenschappelijk model dat de werkelijkheid herleidt tot objectieve en te verifiëren waarheden. Deze moderne wetenschap en haar toepassingen hebben op allerlei gebied veel revoluties teweeggebracht. Maar in die eis van objectiviteit ligt precies ook de zwakte en het gevaar. De hele wereld van de mystiek wordt erdoor ontoegankelijk gemaakt. Er is geen waardering voor de uniekheid van de menselijke persoon. Hierdoor blijft de mens verstoken van inzicht in normen en waarden die zin geven aan het individuele bestaan. Objectiviteit en herhaalbaarheid staan recht tegenover subjectiviteit en uniekheid, met als gevolg dat het natuurwetenschappelijk denkmodel de mens verwijderd van het besef een unieke en onvervangbare verantwoordelijkheid te hebben. Zonder dit besef maakt de moderne mens de planeet aarde steeds meer tot een instrument in dienst van zijn belangen en behoeften. Hij is als iemand die in een afgesloten ruimte (b.v.grot) woont, daar niets ontbeert en zich nooit afvraagt wat er buiten de muren te vinden is. Het is een algemeen aanvaard idee dat een verstandig, realistisch mens bij de feiten blijft, zijn oordelen baseert op hard bewijsmateriaal, op een intelligente wijze gevaren ontloopt en problemen overwint.

Toch is de basis van deze zogenaamde realistische, materialistische levensbeschouwing buitengewoon wankel. De ‘grotbewoner’ die niets ontbeert, weet niet wat zich afspeelt in het gigantische rijk dat zich achter de muren van zijn grot bevindt. Wat voor negatieve effecten er van zijn gedrag uitgaan; ten koste van wat hij door zijn zogenaamde welvaart verkrijgt. Hij is domweg gelukkig in de eindigheid van zijn afgesloten ruimte. Tenzij hij gevoel heeft voor datgene wat achter de horizon verborgen ligt, luistert naar de stemmen uit dat gebied, die in hemzelf te horen zijn en hij ‘geroepen’ wordt om dat gebied te verkennen.

Wij hopen van harte dat bewoners, participanten en gasten zich aangesproken voelen tot de inhoud van deze laatste zin. Immers, als de mens niet wordt gegrepen door dit appèl van geroepen zijn, dan raakt hij gemakkelijk in de ban van de zelfontplooiingsmythe. Hij zet dan alles op alles om steeds meer te bezitten, succes te hebben, resultaten te behalen ten koste van zijn omgeving.

Overigens, liefde, betrokkenheid en goedheid heffen de noodzaak niet op in de objectieve wereld een bestaan op te bouwen. We moeten onze talenten ontwikkelen om gehoor te kunnen geven aan bovengenoemd appèl.

Eigentijdse gemeenschap

Ecolonie is een eigentijdse samenlevingsvorm die op een vernieuwende concrete wijze vorm tracht te geven aan datgene wat met name de bewoners – die de continuïteit vertegenwoordigen – maar ook participanten (dat zijn vrijwilligers die voor korte of langere tijd meehelpen) belangrijke aspecten van het leven noemen. Drie hoofdthema's zijn daarin te onderscheiden: **ecologie (natuur, duurzaamheid), kunst (scheppend bezig zijn) en spiritualiteit (mystiek).**

Deze thema's zijn de basis voor verschillende werkvormen zoals die op Ecolonie vorm krijgen:

de groenten en kruidentuin, het gastenverblijf, het kunstatelier, de boerderij, de bakkerij de kaasmakerij, energie- en (ver)bouwproject, terreinbeheer, Oikos (o.a. oliën / remedies), het Eigentijds Festival, het Eigentijds Zomercollege, paddenstoelenteelt, atelier, kippenhouderij, bijenteelt.

Nieuwe werkvormen zijn mogelijk, mits deze aansluiten bij deze hoofdthema's en deze gedragen worden door permanente bewoners.

EcoZeN levenswijze

Ecolonie richt zich via het eigentijdse EcoZeN netwerk op de mens die de volgende levensthema's in hun dynamische samenhang willen zien en (be)leven en daaraan ook daadwerkelijk inhoud willen geven: **ecologie, duurzaamheid, leefbaarheid, gezondheid, maatschappelijk verantwoordelijkheid, authenticiteit, solidariteit en spiritualiteit.** In zijn algemeenheid wordt degenen die deze levensthema's in meerdere of mindere mate tot de hunne rekenen, de 'cultural creatives' genoemd.

Voor deze cultural creative wil Ecolonie een ontmoetingsplaats zijn; een inspiratiebron. In concreto wil het daarnaast ook een vormings- en scholingscentrum zijn; een werkervarings- en oefenplaats, waar 'zelf- en wereldverbetering' hand in hand gaan. Niet te onderscheiden.

Ten behoeve van de concrete invulling van deze uitgangspunten is begin 2012 het internationale EcoZeN College opgericht.

Op de website wordt de specifieke visie daarachter, die t.a.v. een aantal aspecten als verdieping van de algemene visie gezien kan worden, verder uitgewerkt. Met name het begrip EcoZeN wordt er nader in toelicht.

Een ander facet van Ecolonie wordt zo mooi beschreven door Thomas Moore in zijn boek "De magie van het dagelijks leven". Hij schrijft dat het begrip eco (in de naam ecolonie) een afkorting is van het Griekse woord 'oikos', hetgeen thuis betekent. Het thuis van de mens of de goden, een tempel, en zelfs een astrologisch 'thuis' of domicilie van een planeet. Oikos, een heilig woord voor een aantal levensvormen, behelst ons emotionele zoeken naar een thuis. In de grond is ecologie dan ook een spirituele bezigheid van het scheppen van een menselijk thuis en meer mystiek het vinden van een thuis voor de ziel.

Geschiedenis van woon- en werkgemeenschappen

De functie en plaats van Ecolonie, als woon- en werkgemeenschap, kan gezien worden in het perspectief van een eeuwenlange traditie van christelijke (kloosters), boeddhistische, antroposofische, en andersoortige gemeenschappen in Europa (zie ook www.gen-europe.org).

Wij constateren een toenemende belangstelling voor nieuwe samenlevingsvormen. Dat heeft natuurlijk alles te maken met de voortschrijdende individualisering en fragmentarisering van de maatschappij. Ontwikkelingen die haaks staan op de sociale identiteit van de mens, die eeuwenlang in familiale en dorpsgemeenschappen heeft gewoond. Industrialisering, overbevolking en verstedelijking hebben de oude sociale structuren verwoest. Natuurlijk past de mens zich aan deze dwingende economisch

gestuurde omstandigheden aan, om te kunnen overleven, maar ten koste van welke prijs? In dit verband sluit een citaat van de filosoof Peter Sloterdijk, die op de homepage van onze website staat naadloos aan bij deze constatering: “Nergens hebben wij meer een thuis, de wereld is transparant aan het worden. Toch hunkeren wij naar ommuurde plaatsen.”

Wat betekent het voor de mens die deel wil nemen aan een woon- en werkgemeenschap, van welke aard, signatuur of vormgeving dan ook. Waar heeft deze mens in zijn algemeenheid rekening mee te houden als hij of zij (een deel van) zijn autonomie, die behoort bij een geïndividualiseerde levensstijl opgeeft?

Het antwoord op die vraag zal sterk afhankelijk zijn van de leefregels die worden nageleefd in de betrokken gemeenschap: zijn deze streng, worden ze nageleefd of zijn ze vrijblijvend geformuleerd? En is mede afhankelijk van de vraag wat de doelstelling van de betreffende gemeenschap is. Gaat het alleen om gemeenschappelijk wonen en/of alleen om gemeenschappelijk werken en/of streeft ‘de samenlevingsvorm’ ook specifiek voor de individuele bewoner ‘transformerende processen’ na. De bekendste leefregel is in dit verband misschien wel die van de Orde van Benedictus, die zo mooi op eigentijdse wijze omschreven zijn door W. Derkse in het boekje ‘Een levensregel voor beginners’.

Confronterend

Sinds het ontstaan van Ecolonie in 1989 durven we te stellen dat, onafhankelijk van andere doelstellingen zoals bijvoorbeeld de ecologische, gemeenschapsleven per definitie confronterend is voor het individu en tot versnelde processen leidt van bewustwording en transformatie. Mede omdat privé en werkomstandigheden met elkaar verweven zijn, en vluchten daardoor in het een of het ander, veel moeilijker wordt.

“Er is geen verontschuldiging voor om dat na te laten.”

David Spangler geeft in het boekje ‘Manifestatie’ waarin hij schrijft over zijn ervaringen op Findhorn in de jaren zestig van de vorige eeuw, een aantal adviezen voor diegenen die de verantwoordelijkheid willen nemen om nieuwe samenlevingsvormen te creëren:

“U moet u bewust zijn van die mensen die qua bewustzijn, instelling, steun en samenwerking niet geven wat ze kunnen. Negativiteit in het gemeenschapslichaam is niet alleen een bron voor infectie van buitenaf, maar ook voor scheuring van binnenuit. Blindelings aanvaarden wordt niet gevraagd, integendeel. Wij zullen in dit centrum geen totalitaire neigingen tolereren. Om dezelfde reden kunnen door geen van de leden die het welzijn van het geheel aan het hart gaat, handelingen en instellingen geaccepteerd worden, die persoonlijk gebrek aan visie, vrees en angst tegenover het welzijn van het geheel stellen. U ben allen deel van een gemeenschap om de kracht van het geheel op te voeren. Er is geen verontschuldiging voor om dat na te laten” (blz. 115). In **bijlage 2** zijn in deze geest meer citaten overgenomen van David Spangler.

Juist omdat in de confrontatie met dat proces van transformatie bij het betrokken individu (veel) verwarring kan ontstaan, is het van groot belang dat de gemeenschap het belang van helderheid, dus van structuur en grenzen, onderkent. In het prachtige boek ‘de Dharma van Benedictus’ (uitgeverij Kunchab), waarin hedendaagse Boeddhistische monniken hun ervaringen plaatsen in het kader van de eerdergenoemde Benedictijnse Regel, staan er in dit verband een aantal opvallend leerzame uitspraken van diverse schrijvers. Bijvoorbeeld:

“We zijn van mening dat tijd die men besteedt aan het serieus nadenken over spirituele discipline - misschien zelfs over het construeren van een ‘raamwerk’ voor zichzelf of de gemeenschap waarbinnen men leeft - goed bestede tijd is’ (blz. 19). **Onze cultuur gaat ervan uit dat waarheid niets van doen heeft met structuren en grenzen, maar Benedictus wist dat de waarheid zich niet manifesteert zonder een levenswijze die je dat helpt verwezenlijken** (blz.20). **Het leven overeenkomstig een regel, ook als die regel een raamwerk wil zijn en geen keurslijf, strijkt een cultuur waarin het individualisme hoogtij viert, recht tegen de haren in. Afspraken en beloften, waaraan een zeker engagement**

inherent is - wij gebruiken daarvoor het Engelse woord 'commitment'- neigen tot tijdelijkheid.

Iedereen is zo ingesteld op - laten we zien te krijgen wat we willen en als dat moeilijk is en zich iets beters voordoet, laten we dan dát zien te krijgen; we zouden gek zijn als we dan nog trouw aan het andere bleven.'

'.....dat noem ik een 'lek'. We proberen lekken te dichtten, ook al weten we dat er letterlijk en figuurlijk, geen waterdichte afsluiting bestaat. Deze vorm van vallen en opstaan binnen het kader van de begrenzingen is ook inherent aan het contemplatieve leven.' (blz.23)

Een van de schrijvers van bovengenoemd boek, Zen-boeddhist Norman Fischer, beschrijft zeer to the point, wat Ecolonie ervaring ons ook heeft geleerd:

"In onze zentraditie vragen we niet van mensen die willen toetreden tot onze kloostergemeenschap dat ze ons hun bedoelingen tot in alle details duidelijk maken. We beschouwen de monastieke ervaring als een tijd waarin we alleen maar daar mee bezig zijn. Veel mensen in onze gemeenschap zitten nog in het proces van uitvinden wat de zenpraktijk voor hun dagelijks leven betekent en de meesten van hen verblijven slechts tijdelijk in het klooster (lees de gemeenschap) om verder te trekken wanneer ze het gevoel hebben hun doel bereikt te hebben. We zien dat niet als een probleem of een mislukking. Men merkt, na een leven lang naar de beweegredenen van je eigen hart en die van anderen te kijken, telkens weer dat men nooit echt gehoorzaam is, dat men nooit helemaal uitstijgt boven dwingende belangen van het zelf. We lopen alleen het pad in die richting, elke dag een stukje verder naar we hopen." (blz. 110)

Nadrukkelijk beklemtoont hij, omdat dat gevaar extra op de loer ligt bij het Boeddhistische monastieke leven, dat het spirituele pad niet een pad is van zelfverheffing, maar een pad tot zelftranscendentie (zelftranscendentie' is het gevoel/besef deel uit te maken van een groter geheel, het nemen van verantwoordelijkheid en de overtuiging hebben dat het leven zinvol is). De Regel en de dharma erkennen beide onze ambivalente natuur als menselijke wezens.

Norman Fischer: **Benedictus beseft heel goed hoezeer gehoorzaamheid een strijd, een worsteling met jezelf kan zijn, hoe we telkens weer - op steeds diepere en subtielere niveaus van onze geest en ons hart - uitkomen bij onze ik gerichtheid, onze angst ons verzet. Zoals Benedictus het stelt: het is een weg die in het begin per definitie een heel smalle weg lijkt. Maar de intentie die eraan ten grondslag ligt is liefde, niet beperking, en de aanvankelijke smalheid van de weg verbreedt zich naarmate ons hart warm loopt voor het uitzicht dat de weg biedt. (blz.114 / 115)**

[In de bijlage hebben we meer citaten uit het boek De Dharma van Benedictus opgenomen.]

Waar lopen wij warm voor?

Daar waar Norman Fischer Benedictus citeert en het heeft over een hart dat warm loopt voor het uitzicht dat de weg biedt, (het zicht op god), zal een zen-boeddhist dat uitzicht anders benoemen, bijvoorbeeld: 'voort zullen schrijden op de weg naar de boeddhanatuur die we al zijn en bezitten.'

De belangrijke vraag kan hier gesteld worden: hoe vullen de bewoners van Ecolonie anno heden - tendage de beschrijving van dat 'uitzicht' in. En is die invulling een statisch gegeven of meandert de beschrijving mee met de tijd. Heeft die invulling een houdbaarheidsdatum? Dat wil zeggen niet onderhevig aan de grillen van het moment. In het laatste geval zal de invulling van die zin ons hart dan ook dienen te raken en ons inzicht verder verhelderen. We zullen er warm voor moeten lopen zoals Benedictus dat deed voor God en de zen-boeddhist voor de boeddhanatuur. Universeel, kosmopolitisch warm. Jozeph Campbell zou in dit verband zeggen dat we dringend een mythe nodig hebben waar we warm voor lopen en die het hele universum omarmt.

Past de inhoud in het beeld wat Kees Zoeteman schetst in zijn eerder genoemde 'Pioniers gevraagd':

"De toekomstige generaties hebben alles te verwachten van de pioniers, die uit persoonlijke kracht ervoor kiezen om nu te werken aan een nieuwe cultuur van bezielden mensen? "

Of in het beeld dat Ken Carey voor ogen had toen hij in zijn boek 'Gewekt door het licht' schreef:

“Naarmate je je meer gaat oriënteren op een nieuwe manier van in de wereld staan, zul je aangetrokken voelen tot bepaalde centra waar de trillingssfeer meer bevorderlijk is voor een gezond functioneren?”

Zij geven de ruime kaders aan, in grote lijnen de richting, maar wij zullen zelf nog nauwkeuriger, gericht dienen te bepalen aan wie wij dienstbaar willen zijn, waaraan wij gehoorzaam willen zijn. Waar lopen wij warm voor?

Duidelijk is dat we niet kiezen voor een kader waar God, of de Heer, centraal staat in ons denken en handelen. De gemeenschap kiest niet voor een symbool uit het mechanistische wereldbeeld, die God voorstelt als de grote machinebouwer. Wij vinden dat we de mysticus, die in ons woont, nodig hebben om speels, met plezier en met humor met het leven om te gaan. Wij willen meewerken aan een verandering in levensoriëntatie (denken en handelen), die er voor kan zorgen dat de eerder genoemde goddelijkheid (het vrouwelijke principe, de Grote Moeder, de Leegte achter de Leegte) opnieuw zijn plaats kan krijgen.

Waaruit bestaat onze goddelijkheid? Uit onze scheppingskracht en het vermogen deze creativiteit in medeleven te gebruiken. Wij zijn het eens met zovelen (en die groep is groeiende) die vinden dat er een radicale verschuiving dient plaats te vinden. Zowel in denken als in handelen. Mystiek vatten we daarbij op als een fenomeen dat niet passief en theoretisch is, maar actief en praktisch. In deze opvatting van mystiek gaat het om een organisch levensproces, waar het hele Zelf van de mens bij betrokken is.

We willen ‘het vrouwelijke’ herontdekken en daarmee de ontvangende kracht een plaats geven naast de scheppende kracht.

Het Midden – de terugkeer van de Kosmische Moeder

Waar beide krachten samenkomen - maar misschien is er geen sprake van samenkomen, en zijn ze ondeelbaar - ontstaat een veld van vruchtbare energie. Een veld dat ons in staat stelt om te bewegen, helen, te scheppen en te sterven. De opgave voor deze tijd is dan ook het mannelijke en vrouwelijke met elkaar te verzoenen. Er zal een nieuw midden ontstaan, een stil midden. Op blz. 385 schrijft Peter Sloterdijk in zijn eerder genoemde boek ‘Je moet je leven veranderen’ (2011):

“De discrete sensatie van de nieuwe tijd is hierin gelegen dat het nu middenwegen zijn die naar het heil moeten leiden.” Peter Sloterdijk schrijft in hetzelfde boek dat hij zich altijd ‘een middenkind’ heeft genoemd.

Han Stiekema (“De schoot van het universum”): **“De keerzijde van onbewustheid is de “identificatie met innerlijke en uiterlijke objecten”. Deze laatste trekken je niet alleen uit je Midden, maar doen gedachten, emoties, verlangens en dingen ophopen.”**

Het midden als symbool voor onze visie dat alles ondeelbaar is. Daar waar alles samenkomt: het bekende en het onbekende, het tastbare en het mystieke, het vrouwelijke en het mannelijke en alle andere paradoxen. Er lijkt niets op tegen om dat midden ‘het Midden’ te noemen om de heiligheid ervan te benadrukken.

Het was de filosoof Martin Buber die in zijn boek ‘Ik en Gij’ reeds in 1923 zo treffend de werking van het Midden verwoordde:

“De ware gemeenschap ontstaat niet doordat mensen gevoelens voor elkaar hebben (zij ‘t uiteraard evenmin zonder deze gevoelens) maar doordat zij allen in een levende wederkerige relatie staan tot een levend Midden en onderling in een levende wederkerige relatie staan. De gemeenschap wordt gebouwd uit de levende wederkerige relatie, doch de bouwmeester is het levende werkende Midden.” (blz.48).

In de visie van het EcoZen College hebben wij aanvullend over het Midden het volgende geschreven:

“Synoniemen voor dit levende werkende Midden zijn begrippen die we vooral terugvinden in de teksten van Han Stiekema, als de Kosmische Moeder, De Leegte achter de Leegte, de Baarmoeder, het Kosmisch Vacuüm, het

Allesomvattende, de Onpeilbare Afgrond. Een niet onbelangrijk gegeven hierbij is dat Stiekema dat grote mysterie zoals Sheldrake, Eckhart e.a. het noemen, wel zeker een naam c.q. namen geeft en een pleidooi houdt voor ‘de terugkeer van de Kosmische Moeder’ in ons bewustzijn, in ons hart, als het alles overstijgende! Maar tegelijkertijd – de werkelijkheid laat zich ook hier weer alleen via de paradox kennen - geeft hij er op zodanige wijze namen aan dat deze enerzijds het principe van het vrouwelijke tot haar recht laat komen, maar anderzijds het beeld van het vrouwelijke niet persoonlijk maakt, zoals Sheldrake en Fox ook bepleiten.”

Stiekema schrijft over deze begrippen het volgende in ‘De Schoot van het universum’:

“Het – de Kosmische Moeder - is onkenbaar en onbenoembaar. Als je opgenomen wordt zul je het niet weten. Vandaar de naam ‘Grote Vergetelheid’. Omdat het leven erin terugkeert en er uit voortkomt, is ‘de Universele Schoot’ of ‘Baarmoeder’ de term die het nog het beste weergeeft. Het is de bijdrage van de vrouwen geweest, die de mensheid dit oerinzicht heeft geschonken, een concept dat de Werkelijkheid het meest nabijkomt.

Begrippen die een mystieke, ondogmatische betekenis hebben die ons doen denken aan het begrip ZeN zoals wij dat hanteren. (zie hiervoor de tekst die ten grondslag ligt aan onze EcoZeN visie, die als het ware een evolutionaire verbijzondering of verfijning is van de algemene visie). Ten diepste weten we wat er mee bedoeld wordt en tegelijkertijd is het wezen ervan niet in woorden uit te drukken. Om nogmaals met Stiekema te spreken:

“het is de Ultieme Dimensie waarin alles zonder uitzondering in hetzelfde eeuwige Moment in terugkeert en van waaruit alles opnieuw ontstaat. Zij is de eerste en laatste, het alpha en omega, het Allesomvattende. Zo hebben wij in het diepst van onze crisis onze Diepte teruggevonden. Als we DAT vinden, vinden we ook elkaar. Als we elkaar vinden, verbinden we ons met het Geheel. Als je je inzet voor het Geheel, zet het Geheel zich in voor jou. Inzicht, vreugde, dankbaarheid, liefde en verbondenheid niet alleen bij vlagen, maar als de dragende kracht van het bestaan.

Waar lopen wij warm voor? was de vraag.

Of anders gezegd: wat motiveert ons ten diepste. Behalve dat we geroepen worden door ‘het Midden’, zoals hiervoor beschreven is. Die motivering heeft een diepe , alles overstijgende betekenis, en is geldig ongeacht de omstandigheden. Maar de huidige realiteit laat zien dat er ook omstandigheden zijn die dwingen om te komen tot een ander gedrag. Dat de motivatie niet meer komt uit de verticale kracht (de religieuze), maar uit de horizontale kracht (de aardse). Die laatste motivatie kan niet beter verwoord worden dan door Peter Sloterdijk.

In de Volkskrant van 30 april 2011 heeft Peter Giesen een interview met Sloterdijk gehouden. In de krantenkop staat: “Mensen hebben de heilige plicht hun leven te beteren, vindt de Duitse filosoof Peter Sloterdijk”. Dat is hard werken, erkent hij. “Het valt niet mee om een heilige of een Rembrandt te worden, maar je kunt er elke dag op oefenen.”

Verderop in het artikel komt Giesen met de vraag: “Waarom bent u er zo van overtuigd dat zo’n nieuwe avant-garde zal opstaan?” Sloterdijk antwoordt:

“De absolute imperatief (de dwingende oproep - hj) - je moet je leven veranderen - verschijnt nu in een andere vorm omdat de druk van de werkelijkheid zo zal toenemen. In de technische samenleving zijn de spanningen zo toegenomen dat iedereen wel voelt: zo kan het niet verder

gaan. We moeten proberen nieuwe regels te formuleren die de reële coëxistentie (bestaan – h) van een geglobaliseerde mensheid reguleren. Dat gaat verder dan het boeddhistische of christelijke begrip van de gemeenschap. Ik hoef immers niet in jesus te geloven om te begrijpen dat de oceanen worden bedreigd door een ecologische catastrofe. Ik hoef de raad van boeddha niet te volgen als ik eraan wil bijdragen dat het atmosferisch omhulsel van de planeet niet verder gecorrumpeerd zal worden. Ik zie de nieuwe avant-garde al ontstaan. Op de hele wereld zie je een nieuwe vorm van reflectie, er ontstaat een nieuwe generatie die haar leven al in dit perspectief overdenkt. De ethische avant-garde zal men herkennen aan de eisen die zij aan zichzelf stelt en vervult.”

Hij zegt verder op de vraag voor wie de boodschap is bedoeld het volgende:

“Het is een boek voor allen en niemand. De elite die het horen wil heeft zich nog niet gevormd. Ze moet zich nog vormen in het proces van de lectuur. Nietsche wilde de mensen tonen dat ze zichzelf konden overtreffen.

Dat is ons thema niet meer. Dat de mens zichzelf overtreft is de minste van alle zorgen van de hedendaagse mens. Dat is de zorg om te overleven.”

We sluiten deze poging om onze visie te verwoorden (grotendeels geschreven in 2001) af door te verwijzen naar een essay van Henkjan de Blaauw, bewoner van Ecolonie sinds 1998, die hij geschreven heeft in 2012, met de titel : **“Ecolonie-Forge Neuve’ in de toekomst.”** Het essay bedraagt 92 pagina’s en is als het ware een actualisering van bovenstaande visie. Delen er van zijn ook te lezen bij de visie van het EcoZeN College.

Onderstaand hebben we nog een viertal bijlagen opgenomen (met helemaal op het eind een boekenlijst) . In de **eerste bijlage** gaan we dieper in op onze ervaringen met mensen die naar ons toe komen om mee te werken. In de **tweede bijlage** citeren we David Spangler uit zijn boek Manifestatie, waarin hij vooral beschrijft wat de ervaringen op Findhorn (één van de eerste woon-werkgemeenschappen in Europa) in de jaren zestig zijn geweest. In **bijlage 3** citeren we uitgebreid uit het boek ‘De Dharma van Benedictus’ waarin een bijdrage staat van Norman Fischer (zenpriester) die lange tijd woonde in een boeddhistische woon- werkgemeenschap.

Bijlage 4 is een citaat dat staat in het essay “Ecolonie-Forge Neuve in de toekomst” en beschouwd kan worden als een samenvattende tekst die het woord EcoZeN omschrijft.

Bijlage 1

Veel mensen gaan geheel onwetend, met romantisch idealistische motieven, naar zo'n plek als Ecolonie. En pas ter plekke realiseren ze zich, niet onbegrijpelijk, dat het anders is dan ze dachten. In het positieve geval ontstaat er inzicht in de eigen verborgen, achterliggende motieven, in het negatieve geval is er behoefte iets uit te vechten met de plek hier. Vaak is een gaan naar Ecolonie een vlucht. Negentig procent verwoordt dat ook in die termen, bijvoorbeeld door vooral te vertellen wat ze niet meer willen! 'Ik heb geen zin meer in.... of ik weet het niet meer en ik heb behoefte aan..... rust, natuur om me heen.....' Of 'ik wil uitzoeken wat ik nu echt wil' en zij gebruiken - de tijd op - Ecolonie voor hun eigen doeleinden. Er zijn maar weinigen die zeggen 'goh laat ik me eens dienstbaar opstellen, wat hebben jullie nodig?'

Anders gezegd, het failliet, de gevolgen van de ik-gerichte levensoriëntatie ondervinden de betrokkenen op allerlei verschillende manieren in hun leven en blijkt uit het verwoorden van hun motivatie om hier te komen. Blijkbaar is het erg moeilijk in het huidige maatschappelijke bestel om voldoende bewustzijn te ontwikkelen om die onvoorwaardelijke levenshouding vorm te geven. De oplossing voor de door het individu beleefde problematiek wordt nog steeds binnen het kader van diezelfde ik-gerichte levensoriëntatie gezocht. Niet onbegrijpelijk als we beseffen dat het juist een van de kernmerken van die levensoriëntatie is, om het individu 'wijs' te maken dat als het niet tevreden is, dit wel aan betrokkene zelf moet liggen. (zie de enorme explosie aan de therapiecultuur). De kracht van de suggestie die hier vanuit gaat valt niet te onderschatten en verandert bij wijze van spreken bijna de DNA van de menselijke soort (vorm van psychologische genetische manipulatie!). En als er geschreven wordt over versteende gewoontes dan wordt o.a. deze invloed op de menselijke psyche bedoeld.

Een van de valkuilen, in de beoordeling met welke levensoriëntatie we te maken hebben, is het gegeven dat veel mensen zich tegenwoordig als compensatie voor hun 'onvrede' inlaten cq. omringen met activiteiten die het etiket 'alternatief' cq. 'anders dan', hebben. Met die bagage komt men dan op Ecolonie in de verwachting dat het aansluit bij hetgeen hier leeft en vorm krijgt. Oppervlakkig, uiterlijk gezien, kan dit zo lijken, maar als de moeite genomen wordt om langer te blijven, of wanneer de moed opgebracht wordt om verdergaande vragen te stellen, komt men soms nog net met de schrik vrij.

Op andere wijze zou je kunnen zeggen dat de mens die geraakt is door een vonk, weet dat het anders moet, maar nog niet weet hoe en sterk onbewust reageert, onderhevig is aan de turbulentie van deze tijd. En in die spiraal van zich ontwikkelende veranderingen en door het verdwijnen van begrenzingen, zie je die persoon zich nog meer overgeven aan zijn ik-gerichtheid. Want dat is tenslotte nog wat vertrouwd is; aan die levensoriëntatie kan men zich vastklampen.

En de paradox is dat de mens in die gecompliceerde individuele levenssituatie zich tegelijkertijd vaak aangetrokken voelt tot het onderzoeken van nieuwe levensvormen, waarvan Ecolonie er een voorbeeld van is. Tegenwoordig noemt men deze nieuwe gewenste levensvormen 'ecodorpen'. Merkwaaarderwijs wordt het initiatief om te onderzoeken of men kan komen tot een nieuwe samenlevingsvorm al een ecodorp genoemd. Over inflatie gesproken. We constateren dat het langzamerhand tijd wordt om een definitie te formuleren van wat een ecodorp betekent. We kunnen ons zelfs voorstellen dat dit verschillende definities moeten zijn, om de diversiteit aan samenlevingsvormen te weerspiegelen.

Een andere reactie kan zijn dat de mens die reageert op zijn 'onvrede' zich steeds meer afwendt van een verstandelijke (waarin redelijke argumenten nog tellen) ziens- c.q. denkwijze, om zich te wenden tot zijn diepste innerlijke gevoel. Ze hebben dan niet door dat de stroming waarin zij zich begeven veel onoverkomelijke randverschijnselen met zich meebrengt en ook oproept. Daardoor gaan bepaalde, oncontroleerbare krachten of beter gezegd machten, deze wereld beheersen, die leiden tot verslaving of overgave aan het eigen gelijk. Deze zogenaamde astrale wereld waarin de betrokkene zich begeeft ('ik voel het nu eenmaal zo en dus is het waar voor mij') is een dermate aantrekkelijke wereld, dat betrokkene het idee krijgt niets meer te hoeven en de problemen zo wel 'opgelost' worden.

En tegen de achtergrond van dit ingewikkelde spectrum van vormen die de ik-gerichtheid vertegenwoordigen, is daar de ontmoeting met een plek als Ecolonie, waar nog heel schoorvoetend een begin gemaakt wordt met een vormgeving gebaseerd op een organisch, utopische levensoriëntatie. Waarin niet gedacht wordt in termen van 'hoe los ik dit probleem op', maar waar geoefend wordt in het omgaan met de scheppende energie, een energie die kan helpen datgene vorm te geven waarvan men graag wil dat het ontstaat.

Waar niet gewerkt wordt aan de afscheiding van het individu van het geheel, maar waar het verlangen naar verbinding de motor is achter allerlei ontwikkelingen.

In het eerder genoemde boek 'de Dharma van Benedictus' staat, in verband met die verwarrende ontmoeting, die confrontatie met deze twee verschillende zienswijzen, die aanvankelijk zo moeilijk te verzoenen zijn, een mooi citaat:

Dat herinnerde me aan een van Yogi Berra's beroemde uitspraken: 'Als je op een pad bij een vorksplitsing komt neem die dan'. Mijn geest stond gewoon stil. Maar in het stilstaan gebeurde er iets belangrijks. Voor het eerst besepte ik dat ik in feite niets wist. En dit 'niet-weten' werd een plek van grote openheid en vrijheid. (blz.25)

Bijlage 2

Citaten uit 'Manifestatie' van David Spangler

[Dit boek werd door David Spangler geschreven in een periode waarin de bekende gemeenschap Findhorn probeerde de aard van de manifestaties beter te begrijpen. The Law of Manifestation - 1975]

David Spangler over Findhorn:

“Findhorn is geen plek waar men zich terug kan trekken, verre van dat! Findhorn staat midden in de wereld. Het wijdt zich aan het dienen van de mensheid.

Deze dienstbaarheid beweegt zich echter niet op het gebied van het lijden van de mens; er zijn al veel goede organisaties en centra die zich hierop toelagen.

Het is de taak van Findhorn om voor de mensheid een nieuwe visie te ontdekken en te demonstreren; een visie van de goddelijke mogelijkheden die in ieder van ons aanwezig zijn.

Het is een centrum van pioniers, dat werkt aan het vervullen van een spirituele honger en behoefte van de mens. Een behoefte aan nieuwe ideeën, nieuwe concepten, nieuwe visies die positief zijn, constructief, verheffend en aantoonbaar praktisch doordat ze actief geleefd en bewezen zijn.”

“Is Findhorn een plaats om te ontsnappen aan druk? Nee. Er is geen moeilijkere plek om te zijn dan middenin een centrum van pioniers en scheppers.”“Het is een opwindende plek, maar ook een uitdagende. Iedere persoon die hier komt merkt dat naast het leren je aan te passen aan een totaal gemeenschappelijk leven, je uit moet breken uit de mallen en gewoontes van het verleden. Hij moet zichzelf transformeren, zich tot de uiterste grenzen van zijn mogelijkheden duwen en daar nog aan voorbij gaan.”

“Het is geen dorp om je terug te trekken, het is geen spiritueel rustoord, een plaats voor stille meditatie. Het is een plek voor sterke, toegewijde, vreugdevol creërende zielen, die bereid zijn om te werken en hard te werken om hun beperkte zelfbeelden en reacties te transcenderen. Om een praktische visie voor een nieuwe wereld te ontvouwen en te demonstreren.”

“Door hier de transformaties te demonstreren die mogelijk zijn wanneer mensen leren samen te leven en te werken, niet alleen in harmonie en samenwerking op het menselijke vlak, maar door in onszelf een diep inzicht te verwerven en ons voortdurend levendig gewaar te zijn van de eenheid waarin we zijn met alle leven, met dat punt dat in de westerse traditie het Christusbewustzijn wordt genoemd, en waaraan Teilhard du Chardin refereert met Omega punt; dat punt waarheen alles zich beweegt, het punt van ultieme synthese en heelheid. (wat wij 'het Midden' noemen!). Door dit te demonstreren moedigen we anderen aan hetzelfde te doen. Ook zijn we in staat om duidelijker te herkennen wanneer anderen zulke transformaties laten zien, want dan voelen we die meelevende reactie van onze heelheid op die van hen. We zijn op een zoektocht, [queeste], individueel en collectief, om die heelheid in onszelf te creëren en in alle leven om ons heen waar we deel van uitmaken, om het in onszelf te vinden en het te bevrijden. Een proces van gemeenschap [verbinding] en onderricht [onderwijs, opvoeding].”

Onderstaande citaten komen uit hoofdstuk 8 - zijnde een 'doorgeving' via David Spangler van een intelligentie genaamd Johannes - 17 mei 1972.

“Sommigen zouden mijn woorden zo kunnen uitleggen, dat wij er ons niet om hoeven bekommeren dat wij verantwoordelijkheid in de wind kunnen slaan en nemen en nog eens nemen van het centrum, wetend dat er opnieuw in zal worden voorzien. Dat is een misleiding van het denkbewustzijn. Men dient zich bewust te zijn van de verantwoordelijkheid voor het geheel, zodat wat gebruikt wordt ten doel heeft het geheel te dienen en niet door onwetendheid en onverantwoordelijk gedrag wordt teniet gedaan. Laat allen die het gevoel hebben dat dit gewoon een gemeenschap van afzonderlijke personen is, hun manier van denken opnieuw structureren. U bent een heelheid die worstelt om zich van dat feit bewust te worden, niet door enig offer van de individuele mens en zijn uniekheid maar door de individuele energieën te gebruiken om een doorverbonden denk- en zielspatroon te scheppen. Als verschillende delen van een organisme onafhankelijk daarvan handelen is ziekte het gevolg. Het gaat niet alleen om beleid, het geestelijke en biologische feit wordt gesteld dat alle handelingen in dit centrum in en door het coördinatiepunt moeten gaan. Er moeten stappen ondernomen worden opdat zij

die inbreuk maken op dit principe gaan begrijpen dat inbreuk maken de dood van het organisme tot gevolg heeft.”

“Ieder moet op zijn unieke manier de visie belichamen en waarmaken en zijn bijdrage via het centrale coördinatiepunt op alle andere bijdragen laten aansluiten.”

“Laat mij voor dit centrum het belang onderstrepen van de juiste handeling en de juiste bewustzijnstoestand. Mensen die van de principes van groei en evenwicht afwijken en die gedurende een bepaalde periode niet van een consequente groei blijf geven (afgezien van mensen die periodiek terugvallen of in een moeilijke overgangsfase zitten - zolang als ze er doorheen gaan); mensen die hun temperament voortdurend de vrije loop laten, overgeleverd zijn aan emotionele uitpattingen, aan het gebruik van kunstmatige vluchtmiddelen; mensen die potentiële patronen veroorzaken voor emotionele en fysieke moeilijkheden, verkeerde menselijke relaties, emotioneel, sexueel of denkmatig door toegeven aan de impulsen van het ogenblik - zonder het goede van het tijdloze bewustzijn van het geheel te overwegen en naar waarde te schatten, zulke mensen moeten veranderen of vertrekken. Allen die naar dit centrum komen moeten bereid zijn hun hele verleden op te geven en hun gedragingen te veranderen en te transformeren. Als dit niet gebeurt hebben zij geen reden om in dit centrum te verblijven, hoe groot hun andere bijdragen ook mogen zijn.

Over de gemeenschap en al haar leden is een machtig kleed van vertrouwen en liefde gelegd. De roep gaat naar allen uit dat te gaan beseffen...”

Bijlage 3

Citaat uit het hoofdstuk 'Een pad tot zelftranscendentie'

Uit het boek 'de Dharma van Benedictus'

Norman Fischer

“Ik heb in mijn eigen leven gemerkt - en veel mensen met wie ik door de jaren heen heb geoefend hebben hetzelfde ondervonden - dat de notie van gehoorzaamheid in de betekenis die men daar gewoonlijk aan hecht niet erg inspirerend is. Onze praktijk is er niet op gericht uiteindelijk anderen te gehoorzamen. Maar we zijn wél geïnteresseerd in het loslaten van het lijden dat gepaard gaat met onze gebruikelijke ik-gerichtheid. En als ons dat lukt, merken we dat geluk daar natuurlijkerwijze uit voortvloeit. We voelen ons dan in harmonie met andere mensen en met de wereld, en zelfs als lijden onontkoombaar is, is er iets wezenlijks en dieps in dat lijden. Het kan dan gaan om 'goed lijden', transformatief lijden, zinvol lijden, in plaats van om gewoon het ziekmakende lijden dat voortkomt uit de gedachteloze herhaling van een oude en heilloze gewoonte. Als dat gehoorzaamheid is, dan is het geen gehoorzaamheid aan iets of iemand buiten onszelf, maar eerder gehoorzaamheid aan ons meest waarachtige gevoel van wat het leven is en kan zijn. Ik denk dat dit is wat ook Benedictus met gehoorzaamheid bedoelt: een gehoorzaamheid die verwijst naar het feit dat het spirituele pad niet een pad is van zelfverheffing, maar een pad tot zelftranscendentie.

In onze zentraditie zoals we die in Amerika interpreteren, vragen we niet van mensen die willen toetreden tot onze kloostergemeenschap dat ze ons hun bedoelingen tot in alle details duidelijk maken. We beschouwen de monastieke ervaring als een tijd waarin we alleen maar daarmee bezig zijn. Veel mensen in onze gemeenschap zitten nog in het proces van uitvinden wat de zenpraktijk voor hun dagelijks leven betekent, en de meesten van hen verblijven slechts tijdelijk in het klooster om verder te trekken wanneer ze het gevoel hebben, hun doel bereikt te hebben. We zien dat niet als een probleem of een mislukking. Dientengevolge zijn er veel mensen bij ons in het klooster om persoonlijke redenen: om te genezen, om een richting in het leven te vinden of zelfs vanuit een gevoel van verwarring of omdat ze nergens anders heen kunnen, wat hopelijk niet vaak voorkomt. Ik heb geleerd al die mensen te respecteren, ongeacht hun goede bedoelingen. Men merkt, na een leven lang naar de beweegredenen van je eigen hart en die van anderen te kijken, telkens weer dat men nooit echt gehoorzaam is, dat men nooit werkelijk helemaal uitstijgt boven dwingende belangen van het zelf. We lopen alleen het pad in die richting, elke dag een stukje verder naar we hopen.

In die zin kan ik de liefde achter Benedictus zijn vermaning tot gehoorzaamheid begrijpen en waarderen. Het gaat daarbij niet om het opgeven van de eigen wil, om ons de wil van een ander te laten opleggen. Die vermaning is niet onderdrukkend of dwingend bedoeld. Benedictus roept ons op terug te keren naar ons ware thuis, de plek waar we ons werkelijk op ons gemak kunnen voelen en één kunnen zijn met ons leven. Ik heb vreugde ervaren in het loslaten van wat ik zelf dacht te willen, om gewoon te doen wat voor me lag, waar de situatie om vroeg. Onze praktijk bestaat in het helemaal en van harte te doen wat op een bepaald moment gedaan moet worden, om dat vervolgens even compleet en van harte los te laten ten gunste van de volgende taak die op ons pad komt. Er bestaat een oude koan: De wereld is immens groot en uitgestrekt; waarom trek je, als de bel klinkt, je habijt aan om naar de meditatiehal te gaan? Het antwoord op deze vraag kan niet in woorden worden uitgelegd. Het wordt door de dagen en jaren van ons leven heen beleefd.”(blz. 109 en 110).

“Benedictus beseft heel goed hoezeer gehoorzaamheid een strijd, een worsteling met jezelf kan zijn, hoe we telkens weer - op steeds diepere en subtielere niveaus van onze geest en ons hart - uitkomen bij onze ik-gerichtheid, onze angst, ons verzet. Ik ben me daar beslist in mijn eigen praktijk van bewust geworden en heb het ook bij anderen steeds weer zien gebeuren. Ik heb groot ontzag gekregen voor de macht die onwetendheid en egoïsme in ons leven uitoefenen. Net als we denken dat we daarvan, althans enigszins, bevrijd zijn, roeren die krachten zich weer in alle hevigheid. Met het verstrijken van de tijd kunnen we daar ook wel met gevoel voor humor tegenaan kijken. Maar zelfs dan moeten we de strijd niet opgeven. Haast je, herhaalt Benedictus. Houdt de druk op de ketel, zodat je energiek en bewust voortgaat op het pad, want luiheid is een ware verleiding die stellig op je pad zal komen - sloomheid of een door en door wanhopig gevoel.”(blz. 114)

Bijlage 4

Zoals in onze visie is genoemd hebben we een wereld- en mensbeeld dat uitgaat van het feit dat alles met alles samenhangt. Een aantal van die aspecten van die eenheid, van die veelzijdigheid van het bestaan en van de wisselwerking daartussen, hebben we in onderstaande alinea trachten weer te geven, uitmondend in een nieuw begrip dat je overal zult tegen komen. We vinden dat er nieuwe woorden moeten ontstaan omdat de oude niet meer volstaan. Onderstaande tekst zou je een soort samenvatting, een verdichting, zo je wilt een gedicht kunnen noemen.

De ontmoeting tussen mensen, vervuld met liefde en betrokkenheid, dat mystieke ondogmatische, open gebeuren tussen de mens en de Ander, tussen mensen onderling, tussen mens en dier, tussen mens en plant, trachten wij hier op Ecolonie op allerlei manieren inhoud te geven. In die vruchtbare ontmoeting tussen een 'zijn in wording' in het algemeen én het concrete utopische verlangen van ieder mens in het bijzonder, transmuteren al deze liefdesenergieën als het ware in een alchemistisch proces tot ecologische daden. Woorden en daden, geest en lichaam, te onderscheiden dualiteiten in tijd en ruimte, maar in Essentie onafscheidelijk, Een en Hetzelfde, als een uitdrukking van het Niets, de Kosmische Moeder, de 'Leegte achter de Leegte'. Dat alles willen wij hier oefenen, de tijd nemend, duurzaam, op een ambachtelijke wijze, indachtig alle paradoxen; op weg naar. Tegelijkertijd wetend dat er geen tijd te verliezen is. Een waarlijk vernieuwend symbolisch woord wordt uit deze vruchtbare ontmoetingen geboren:

EcoZeN

Het begrip symboliseert in haar eenvoud de twee-eenheid, onlosmakelijk verbonden als lichaam en ziel, materie en geest, het **Ecocologische** en het **Zijn**. Een prachtig woord gelet op onze visie dat lichaam en geest alleen samen de andere oever kunnen bereiken; in hun eentje lukt hun dat niet. De andere oever staat dan symbool voor een ander paradigma, een andere levensbedding; een andere wijze van in het leven staan.

'The whole man must move at once'.

Boekenlijst

- 1 - De magische wereld van Findhorn - Paul Hawken
- 2 - Ik en gij - Martin Buber - uitg. Erven J. Bijleveld
- 3 - Manifestatie - oude en nieuwe wetten - David Spangler - uitg. Mirananda
- 4 - De Dharma van Benedictus - Patrick Henry - uitg. Kunchab
- 5 - Wetenschap en spiritualiteit - R.Sheldrake en M.Fox - uitg.Kosmos
- 6 - De openbaring van Ramala - geen auteur
- 7 - Een levensregel voor beginners - W. Derkse
- 8 - Het zwaard van Michaël - Emile Trommel
- 9 - Echo's uit de Eeuwigheid - John O'Donohue - uitg. Ten Have
- 10 - Arm door geld - Henk van Arkel en Camilo Ramada - uitg. Aktie Strohalm
- 11 - Gewekt door het licht - Ken Carey - uitg. Altamira
- 12 - Ongewoon gesprek met God en een Nieuw gesprek met God- Neale D.Walsch -uitg. Kosmos
- 13 - Pioniers gevraagd - Kees Zoeteman - uitg.Samson
- 14 - Je moet je leven veranderen - Peter Sloterdijk – uitg. Boom
- 15 - Stil de tijd - Joke J. Hermsen - uitg. de Arbeiderspers
- 16 - De donkere nachten van de ziel - Thomas Moore – uitg. Maarten Muntinga BV
- 17 - Zingeving als spel – een gids voor vrije zinzoekers – André Droogers – uitg.Parthenon
- 18 - Mythen en bewustzijn – Joseph Campbell en Bill Moyers – uitg. teleac – de Haan
- 19 - Sta op en ga - Hans Korteweg – uitg. Felix
- 20 - Encyclopedie van de mystiek – uitgeverij Kok
- 21 - Je kunt de wereld veranderen – Ervin Laszlo – uitg.Ankh Hermes
- 22 - Je leven als kunst – Robert Fritz – uitg. Ankh Hermes